

Resolution från Regionkommittén om "Förberedelserna inför Europeiska rådets möte i Laeken och utvecklingen av Europeiska unionen inom ramen för nästa regeringskonferens 2004"

(2002/C 107/13)

BAKGRUND

Nicefördraget som utarbetades av representanter för medlemsstaternas regeringar vid Europeiska rådets möte den 7–11 december 2000, "Protokollet om utvidgningen av Europeiska unionen", "Förklaringen om utvidgningen av Europeiska unionen" och "Förklaringen till regeringskonferensens slutakt om unionens framtid" som bifogas Nicefördraget.

Europaparlamentets resolution av den 31 maj 2001 om Nicefördraget och Europeiska unionens framtid efter Europeiska rådets möte i Nice den 7–11 december 2000 (A5-0168/2001).

Regionkommitténs resolution av den 4 april 2001 om "Resultaten från regeringskonferensen 2000 och diskussionen om Europeiska unionens framtid" (CdR 430/2000 fin) (1).

Regionkommitténs resolution av den 20 september 2001 om "ReK:s medverkan i det konvent som skall förbereda nästa översyn av fördragen" (CdR 320/2001 fin).

Regionkommitténs yttrande av den 15 september 1999 om de institutionella aspekterna av utvidgningen: "Lokalt och regionalt styre i hjärtat av Europa" (CdR 52/1999 fin) (2).

Regionkommitténs resolution av den 3 juni 1999 om nästa regeringskonferens (CdR 54/1999 fin) (3) och yttrandet av den 17 februari 2000 om "Regeringskonferensen 2000" (CdR 53/1999 fin) (4).

Regionkommitténs resolution av den 16 oktober 2000, "För en europeisk konstitution" (CdR 144/2000 fin) (5).

Regionkommitténs yttrande av den 16 februari 2000 om "Utarbetandet av en stadga om grundläggande rättigheter i EU" (CdR 327/1999 fin) (6) samt resolutionen av den 20 september 2000 om utkastet till "En stadga om grundläggande rättigheter i EU" (CdR 140/2000 fin) (7) och resolutionen av den 13 december 2000 om "Godkännande av Europeiska unionens stadga om grundläggande rättigheter" (CdR 381/2000 fin) (8).

Presidiets beslut av den 12 juni 2001 att i enlighet med artikel 265 femte stycket i EG-fördraget och artikel 42.2 i arbetsordningen utarbeta en resolution om förberedelserna inför Europeiska rådets möte i Laeken och utvecklingen av Europeiska unionen inom ramen för nästa regeringskonferens 2004 och ge utskottet för institutionella frågor i uppdrag att bereda ärendet.

Det utkast till resolution som enhälligt antogs av utskottet för institutionella frågor vid sammanträdet den 5 oktober 2001. (Föredragande: Edmund Stoiber, D-PPE).

Mot bakgrund av ovanstående antog Regionkommittén enhälligt följande resolution vid sin 41:a plenarsession den 14–15 november 2001 (sammanträdet den 14 november).

1. Inledning

1.1. Regionkommittén välkomnar att man under regeringskonferensen i Nice beslutat att hålla ytterligare en regeringskonferens år 2004.

1.2. Kommittén instämmer i att man bör förbereda nästa regeringskonferens genom att hålla en ingående och bred diskussion om Europeiska unionens framtid.

(1) EGT C 253, 12.9.2001, s. 25.

(2) EGT C 374, 23.12.1999, s. 15.

(3) EGT C 293, 13.10.1999, s. 74.

(4) EGT C 156, 6.6.2000, s. 6.

(5) EGT C 22, 24.1.2001, s. 4.

(6) EGT C 156, 6.6.2000, s. 1.

(7) EGT C 22, 24.1.2001, s. 1.

(8) EGT C 144, 16.5.2001, s. 42.

1.3. Regionkommittén stöder syftet med regeringskonferensen 2004 att förbättra medborgarnas inställning till Europeiska unionen. Framför allt måste det politiska ansvaret fördelas på ett tydligt sätt och unionens och dess organs demokratiska legitimitet och öppenhet säkerställas på lång sikt för att föra Europeiska unionen närmare medborgarna i medlemsstaterna.

2. Förberedelserna inför regeringskonferensen 2004

2.1. Regionkommittén hänvisar till regeringskonferensens uppdrag till Europeiska rådets möte i Laeken att konkretisera förberedelseprocessen inför nästa regeringskonferens och de frågor som skall behandlas. Kommittén begär att regionerna och de lokala myndigheterna skall göras delaktiga i denna process.

2.2. Kommittén anser att förberedelserna inför nästa regeringskonferens måste grundas på ett brett medborgarstöd för Europas integration.

2.3. Enligt kommittén bör medborgarnas stöd för integrationen främjas genom att

- en allmän diskussion hålls om de olika reformmöjligheterna vid nästa regeringskonferens och att denna diskussion i första hand genomförs av Europaparlamentet, de nationella och regionala parlamenten och de lokala och regionala myndigheterna,

- man inom ramen för debatten diskuterar Europeiska unionens målsättning, subsidiaritetsprincipens och proportionalitetsprincipens betydelse som rättesnöre vid en i full öppenhet genomförd fördelning av ansvaret, det reformbehov som resulterar ur detta samt de ändringar som måste göras i fördragen.

2.4. Kommittén betonar att det är viktigt att man under förberedelserna inför regeringskonferensen 2004 beaktar den i fördrag och författningar fastställda ställning som medlemsstaternas regeringar och parlament har i samband med att fördragen omarbetas. Man måste därför införa ett förfarande som tillåter medlemsstaterna, parlamenten, regionerna och kommunerna att delta intensivt i diskussionen. I detta ingår att diskussionsprocessen är helt öppen. Som ett resultat av förberedelsefasen skall förslag, rekommendationer och alternativ, baserade på de inlämnade förslagen, utarbetas och läggas fram för regeringskonferensen.

2.5. Regionkommittén anser att ett konvent bör leda arbetet och sköta samordningen av förberedelsefasen.

2.6. Regionkommittén föreslår att ett konvent inrättas som

- består av företrädare för medlemsstaterna och de nationella parlamenten, en företrädare för Europeiska kommissionen samt företrädare för Europaparlamentet, kandidatländerna och två ordinarie ledamöter av Regionkommittén; de tekniska aspekterna skall behandlas av specialister;

- enligt ett fastställt tidsschema lägger fram delresultat och förslag som sedan kan diskuteras i Europaparlamentet och de nationella och regionala parlamenten.

3. Frågor för regeringskonferensen 2004 ⁽¹⁾

3.1. Regionkommittén stöder förslaget från Europeiska rådet i Nice att sammankalla ytterligare en regeringskonferens som skall undersöka

- hur man i enlighet med subsidiaritetsprincipen kan göra en tydligare avgränsning av Europeiska unionens och medlemsstaternas ansvarsområden och sedan övervaka att den respekteras,

- vilken ställning stadgan om grundläggande rättigheter i Europeiska unionen skall ha i enlighet med slutsatserna från Europeiska rådets möte i Köln,

- hur man kan förenkla fördragen i syfte att göra dem klarare och tydligare utan att ändra deras innehåll,

- de nationella parlamentens roll i den europeiska strukturen.

3.2. Regionkommittén framhåller att regeringskonferensen 2004 måste ta hänsyn till ansvarsfördelningen mellan Europeiska unionen och medlemsstaterna i enlighet med fördragen och svara på 2000-talets utmaningar, särskilt globaliseringen och utvidgningen.

3.3. Kommittén vill påpeka att Europeiska unionen kommer att genomgå en stor förändring till följd av utvidgningen och närapå fördubblingen av antalet medlemsstater och att Europeiska unionens befolkning kommer att öka med en tredjedel och dess yta med 50 % när de tolv kandidatländerna ansluter sig.

3.4. Regionkommittén betonar att främst de existerande ekonomiska, sociala och regionala skillnaderna kommer att öka kraftigt genom utvidgningen.

3.5. Kommittén anser att man bör inleda en debatt om vilka uppgifter Europeiska unionen, med sina nuvarande 15 och i framtiden fler än 25 medlemsstater, gemensamt skall och kan utföra.

⁽¹⁾ I strecksatserna nämns ännu en gång de frågor som stats- och regeringscheferna tog upp vid Europeiska rådet i Nice, i förklaringen om unionens framtid.

3.6. Kommittén är övertygad om att Europeiska unionens utvidgning måste ske parallellt med en koncentration av dess uppgifter till de verkliga utmaningarna på europeisk nivå, som Europeiska unionen måste få rätt instrument för att klara av.

3.7. Kommittén anser dock att man bör vidga dessa teman och infoga dem i öppnare frågeställningar. Den nya regeringskonferensen måste ha en klar vision om vilka mål som skall eftersträvas i en utvidgad union och om fördelningen av ansvarsområden. En uppgift i Laeken bör följaktligen vara att bland de teman som skall behandlas före 2004 diskutera hur man skall främja en hållbar och solidarisk utvecklingsmodell som gör det lättare att uppnå ekonomisk, social och regional sammanhållning och gå mot en styrelsemodell som i högre grad är öppen för medinflytande.

3.8. Regionkommittén vill verka för följande mål för regeringskonferensen:

- Det är viktigt att på grundval av utvecklingen av det europeiska projektet kartlägga och klargöra de åtgärder som krävs för att fullborda det.
- Närheten till medborgarna skall förverkligas⁽¹⁾. Därefter skall subsidiaritetsprincipen tjäna som måttstock när man beslutar om Europeiska unionens nya ansvarsområden. I detta sammanhang skall de principer som gäller för ansvars- och behörighetsfördelning mellan staten och de regionala och lokala myndigheterna i varje enskild medlemsstat efterlevas. I den mån åtgärder inte nödvändigtvis måste vidtas på gemenskapsplanet skall medlemsstaterna, regionerna och kommunerna åter ges ökat politiskt ansvar eftersom det är dessa beslutsnivåer som står närmast medborgarna.
- Gemenskapens handlingskraft måste förstärkas i fråga om utrikes- och säkerhetspolitik.
- Demokratin i Europeiska unionen skall stärkas.
- Det politiska ansvaret bör avgränsas på ett klart och tydligt sätt, t.ex. genom nya gränsdragningar för Europeiska unionens befogenheter enligt fördragen, och då får varken ett överförande av nya befogenheter eller ett återförande av befogenheter vara tabu.
- Beslutsprocesserna i Europeiska unionens lagstiftande organ skall vara öppna och allmänheten skall vara delaktig.
- De nationella, regionala och kommunala befogenheter som skyddas av subsidiaritetsprincipen måste upprätthållas genom en fördragsenlig tillämpning av den öppna samordningsmetoden och av kommittéförfarandet.

(¹) (Se också Regionkommitténs rapport om närhetsfrågorna, CdR 436/2000.)

4. Ansvarsfördelning

4.1. Regionkommittén anser att det är nödvändigt att utreda vilka uppgifter en väsentligt utvidgad union bör och kan utföra. Det skall klargöras vilka av unionens intressen som endast kan förverkligas gemensamt, och den utvidgade unionens uppgifter skall koncentreras till dessa områden. Denna omprövning kan dock leda till att Europeiska unionen får utökade befogenheter på vissa områden.

4.2. Regionkommittén vill att man klargör vilka ändringar som måste göras i fördragen för att dessa uppgifter skall kunna utföras.

4.3. Kommittén kräver att Europeiska unionens uppgifter, koncentrerade och ändrade enligt ovan, skall beskrivas tydligt i fördraget. Unionen skall även i fortsättningen kunna reagera flexibelt på de växande utmaningarna.

4.4. För att unionen skall komma närmare medborgarna kräver Regionkommittén att det i fortsättningen anges tydligare för vilka uppgifter Europeiska unionen har det politiska ansvaret. De politiska aktörernas ansvar måste även i Europa vara tydligt för medborgarna. Detta är en förutsättning för att uppnå den acceptans som krävs för integrationen och utvidgningen samt för att avsevärt förbättra unionens demokratiska legitimitet.

4.5. Regionkommittén varnar för att begränsa ansvarsfördelningen till en rent teknisk omarbetning av fördraget.

4.6. Kommittén stöder Europeiska kommissionen i dess årliga rapport beträffande omprövningen av Europeiska unionens uppgifter mot bakgrund av subsidiaritetsprincipen.

5. Stadgan om grundläggande rättigheter

5.1. Regionkommittén anser att stadgan om grundläggande rättigheter är ett viktigt bidrag till den europeiska integrationen och ett uttryck för att Europeiska unionen också utgör en värdegemenskap.

5.2. Kommittén anser att Europeiska unionens stadga om grundläggande rättigheter som lades fram på toppmötet i Nice bör skrivas in i den enligt ovan omarbetade fördragstexten.

6. Regionkommitténs roll

6.1. Regionkommittén kräver att dess legitimitet som institution, dess särskilda ställning som företrädare för de lokala och regionala aktörerna och dess politiska roll i debatten om unionens framtid skall erkännas och att kommittén därför uttryckligen skall få rätten att delta som fullvärdig medlem i det konvent som kommer att få uppgiften att förbereda regeringskonferensen 2004.

6.2. Kommittén föreslår att man gör en ny utvärdering av den roll som Regionkommittén och de regionala och lokala myndigheterna spelar i Europas framtida uppbyggnad mot bakgrund av subsidiaritetsprincipen.

6.3. Regionkommittén måste få mer omfattande befogenheter som går utöver den rent rådgivande funktionen, för att stärka kommitténs inflytande på beslutsfattandet i Europa.

6.4. Det är nödvändigt att kommittén ges institutionsstatus och att den får rätt att försvara sina rättigheter samt vid brott mot subsidiaritetsprincipen får rätt att väcka talan vid Europeiska gemenskapernas domstol.

6.5. Kommittén kräver att kommissionen och rådet åläggs att förklara hur de tar hänsyn till Regionkommitténs yttranden, respektive varför de inte gör det.

6.6. Regionkommittén yrkar på att få rätt att ställa skriftliga och muntliga frågor till Europeiska kommissionen.

6.7. Kommittén anser att de regionala och lokala myndigheterna skall engageras mer i beslutsfattandet på europeisk nivå inom ramen för de nationella delegationerna i rådet.

7. De nationella parlamentens roll

7.1. Regionkommittén kräver att medlemsstaternas parlament informellt engageras starkare i förberedelserna av fördragsändringar och i utarbetandet av Europeiska unionens åtgärder, för att stärka debatten om den europeiska politiken i medlemsstaterna.

7.2. Kommittén anser att det inte vore meningsfullt och inte finns behov av att inrätta ett nytt unionsorgan med representanter för de nationella parlamenten. Kommittén anser dock att om ännu en kammare ändå inrättas vid sidan av Europaparlamentet och rådet skall denna bestå av företrädare för de lokala och regionala myndigheterna och den skall utvecklas ur Regionkommittén.

8. Förenkling av fördragen

8.1. Regionkommittén anser att fördragen måste göras mer översiktliga och lättförståeliga. Kommittén förespråkar i detta sammanhang en konstitutionell strategi som bygger på att man skall samla alla fördrag i en enda text som består av en allmän del och en del som reglerar Europeiska unionens olika politikområden. Den sistnämnda delen skulle kunna ändras genom ett förenklat förfarande. Detta förslag ligger även i linje med Europaparlamentets förslag.

8.2. Kommittén betonar att rätten att besluta om vilka befogenheter Europeiska unionen skall ha även i fortsättningen skall ligga hos medlemsstaterna.

8.3. Regionkommittén motsätter sig olika förslag som innebär att gemenskapen själv kan ändra fördragen, och särskilt förslag att avskaffa kravet på ratificering av de nationella parlamenten.

9. Slutsatser

9.1. Regionkommittén uppmanar Europeiska rådet i Laeken att beakta denna resolution inom ramen för förklaringen om initiativen inför förberedelserna och genomförandet av regeringskonferensen 2004.

9.2. Regionkommittén ger sin ordförande i uppdrag att vidarebefordra denna resolution till Europaparlamentets talman, rådets ordförande, Europeiska kommissionens ordförande samt stats- och regeringscheferna i Europeiska unionens medlemsstater.

Bryssel den 14 november 2001.

Regionkommitténs

ordförande

Jos CHABERT